

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3203/2017. (VII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.10.411/2015/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője: dr. Ormai Gabriella ügyvéd (Ormai és Társai CMS Cameron McKenna LLP Ügyvédi Iroda, 1053 Budapest, Károlyi utca 12.) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a Kúria Mfv.10.411/2015/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (7) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az indítvány és az ügyben hozott bírósági határozatok alapján az alábbiakban összegezhető. Az indítványozónál, illetve annak jogelődjénél kontroller munkakörben határozatlan idejű munkaviszonyban állt (a későbbi) felperes P. Z. Az indítványozó keretszerződést kötött az egyik leányvállalatával (a továbbiakban: leányvállalat vagy kft.), amely alapján külön, egyedi szerződésekben meghatározott szolgáltatásokat volt köteles nyújtani éves szolgáltatási díj fejében. E keretszerződés alapján kötött egyik szerződésben az indítványozó vállalta a leányvállalat ügyvezetéssel, felügyelőbizottsággal kapcsolatos feladatainak az ellátását. A cégnyilvántartás adatai alapján e leányvállalat egyszemélyes gazdasági társaságként működött a perrel érintett időszakban. A felperes több mint 1 évig e leányvállalat egyik ügyvezetője volt. Feladatait polgári jogi jogviszonyban látta el. Ezen tevékenységéért évente 1 850 000 forint megbízási díjban részesült. Az indítványozó (alperes) a felperes munkaviszonyát rendes felmondással megszüntette. E felmondás indokolása szerint a munkáltatónál folyamatban lévő belső vizsgálat feltárta, hogy – előzetes jóváhagyás nélkül – Sz. K. és dr. B. F., akik az indítványozó képviselőit együttes aláírási joggal voltak jogosultak, gazdaságilag (az adózás és ügyvezetés szempontjából) nem indokolt alapító határozatot írtak alá. Ezen túlmenően a felmondás szerint a felperesnek, mint munkavállalónak tudomása volt arról, hogy Sz. K. tisztségével visszaélve forrást használt fel személyes előny megszerzésére, amellyel súlyosan megsértette a munkáltatónál hatályban lévő szabályzat összeférhetetlenségre vonatkozó részét. Ellenőrként pedig a felperes feladata volt annak biztosítása, hogy valamennyi követelmény maradéktalanul betartásra kerüljön. Mindezek alapján a munkáltató bizalma megrendült. Az indítványozó, mint munkáltató felhívta a felperest, hogy az ügyvezetői megbízási díj címen kifizetett 1 850 000 forint tőkét a felmondás közlésétől számított 3 napon belül a leányvállalatnak fizesse vissza. A felperes keresete a munkáltatói rendes felmondás jogellenességének megállapítására, és az ahhoz fűződő jogkövetkezmények alkalmazására irányult. Az indítványozó a viszontkeresetében 1 850 000 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a felperest arra hivatkozással, hogy ezen összeget a felperes helyett visszafizette a leányvállalatnak. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.M.1326/2012/35. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, és kötelezte az elmaradt bér és átalány kártérítés megfizetésére, továbbá a perköltség viselésére. Az alperes viszontkeresetét elutasította, és eljárási illeték fizetésére kötelezte. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.039/2015/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Az alperes viszontkeresetének helyt adott. A felperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet „megváltoztatását”, és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Másodlagosan a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását indítványozta. Kérte továbbá, hogy a kártérítés megfizetésére irányuló alperesi

vizontkereset elutasításra kerüljön. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

- [3] A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem megalapozott. A Kúria a felülvizsgálati kérelemnek helyt adva a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és hatályában fenntartotta az elsőfokú ítéletet. A Kúria Mfv.10.411/2015/5. számú ítélete rögzíti (15. oldal), hogy a felperes magatartásának értékelése során nyomatékosan kellett figyelembe venni, hogy felette az indítványozónál (a munkáltatónál) az a személy volt a munkáltatói jogkör gyakorlója, aki egyébként a per tárgyává tett határozatot másodmagával meghozta. Ezért a felperes joggal bízhatott abban, hogy az eljárás, és a részére megállapított megbízási díj kifizetése a megállapodás tárgya volt, az a jogszabályoknak megfelelően történt, így nincs olyan jelentési kötelezettsége, amelyről az alperesnél munkáltatói jogkör gyakorlására feljogosított személy, egyben a leányvállalat ügyvezetője nem rendelkezett tudomással. A Kúria ítéletében kimondta, hogy a rendelkezésre álló adatokból – kizárólag a munkajogi szabályokat értékelve – az volt megállapítható, hogy a felperes nem tanúsított olyan magatartást, amely a jogviszony megszüntetését indokoltá tehetné volna. A vizontkeresetet illetően a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel értett egyet. A felperest a bizonyítékok alapján a megbízási díj felvétele során még gondatlan magatartás sem terhelte, ezért az alperes által előterjesztett kártérítési igény nem megalapozott.
- [4] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján. Kérte a Kúria Mfv.10.411/2015/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [5] Az indítványozó panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmére hivatkozott. Az indítványozó nézete szerint a Kúria a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) garanciális szabályai által rögzített hatáskörét átlépve áttörte a másodfokú ítélet jogerejét és már elbírált ténykérdésekben nyitotta meg újra a pert, ez pedig az Alaptörvény XXVIII. cikke szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát sérti. A XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jog – értelmezése szerint – azt is jelenti, hogy a jogorvoslathoz való jog és a bírói döntések felülvizsgálata kizárólag a bírósági hatásköröket és eljárási formákat rögzítő garanciális szabályok keretei között érvényesülhet. Továbbá, mivel a jogállamiság fogalmától elválaszthatatlanok az eljárási garanciák, így azok mellőzése – így a Pp. szabályainak mellőzése is – a jogállamiság elvét és a jogbiztonság követelményét is sérti.
- [6] Az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására az indítványozó – jogi képviselője útján – határidőben előterjesztette hiánypótlását: megküldte az Alkotmánybíróság eljárására is kiterjedő, az indítványozó gazdasági társaság képviseletére, cégjegyzésére jogosultak által adott ügyvédi meghatalmazás eredeti példányát. Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a fentebb megjelölt ügyben nincs rendkívüli jogorvoslati eljárás folyamatban. Az ügyben első fokon eljáró bíróság tájékoztatása szerint az indítványban támadott határozat végrehajtásának felfüggesztésére, félbeszakadására nem került sor, az ügyben perújítás sincs folyamatban.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróság ügyrendje (a továbbiakban: Ügyrend) 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani. A Kúria Mfv.10.411/2015/5. számú ítéletét 2016. április 18-án vette át az indítványozó jogi képviselője, míg alkotmányjogi panaszát 2016. június 16-án nyújtotta be – személyesen – az ügyben eljáró elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria felülvizsgálati eljárásában hozott ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [9] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e fel-

tételeknek csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére. A kérelem – a XXVIII. cikk (7) bekezdése kivételével – indokolást is tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel vagy nemzetközi szerződéssel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében nem felel meg a törvényi feltételeknek. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozásnak csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]]. Az indítványozó beadványában nem hivatkozott a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban sem felel meg a törvényi feltételeknek.

- [10] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelés vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont]. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljár bíróságok jogértelmezését, a bírói mérlegelést tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [11] 4.1. A főtítkári hiánypótlási felhívás ellenére az alkotmányjogi panaszt nem módosította az indítványozó. Megnevezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot, e tekintetben azonban alkotmányjogilag releváns indokolást nem terjesztett elő, mert a megnevezett indokok a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás elvére vonatkoztak. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria az ítélet meghozatala során a hatáskörét nyíltan és egyértelműen túllépte, a polgári eljárás garanciális szabályait súlyosan megsértette azzal, hogy a jogerős másodfokú ítéletet ténykérdésben bírálta felül. Az indítványozó hivatkozott a Pp. 270. § (2) bekezdésére, miszerint felülvizsgálatot a Kúriától jogszabálysértésre hivatkozással kérhet az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, valamint a Pp. 275. § (2) bekezdésére, miszerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Hivatkozott továbbá a Legfelsőbb Bíróság és a Kúria, az Alkotmánybíróság valamint az EJEB több eseti döntésére is. Az indítványozó véleménye szerint a felülvizsgálati ítélet „semmilyen indokot nem jelölt meg” a másodfokú ítélet „önkényes ténybeli felülbíráására”. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy e döntések a jogerő védelmét és a formális eljárási szabályok követésének garanciális jelentőségét emelik ki. A tisztességes bírósági eljárás elvével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Pp. 275. §-ának – az indítványozó által kiemelt (2) bekezdésén túlmenően – az alkotmányjogi panasz tekintetében relevanciával bíró bekezdései a következők:
- „(1) A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.”
- „(3) Ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, a Kúria a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.”
- „(4) Ha a határozat – a (3) bekezdésben foglalt eljárási szabály megsértésének kivételével – jogszabályt sért, a Kúria a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatók, helyette, illetve az első fokú határozat helyett a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz, egyébként az ügyben eljár első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.”
- [12] Az Alkotmánybíróság korábban az indokolt bírói döntéshez fűződő joggal kapcsolatban, – amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül értelmezhető – kimondta, hogy az alkotmányos előírás kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmány-

bíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítélezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák. {7/2013. (III. 1.) Abh., Indokolás [33]} A Pp. 275. § (4) bekezdése és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében, mivel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e rendelkezését értelmezi, és összeveti a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal, az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítvány nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.

- [13] Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet részletes és a felülvizsgálati kérelem egyes elemeit érintő indokolást tartalmaz-e, és megállapította, hogy e tekintetben sem veti fel a panasz az alaptörvény-ellenesség kételyét. Az indítványozó által előadott érvek alapján ugyanis az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel a bíróságok az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálták és ennek értékeléséről számot adtak. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a támadott ítélet sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét és az indítványozó ebből eredő jogbiztonsághoz való jogát, továbbá az ítéletet semmisítse meg, és a Kúriát kötelezze arra, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmét az esetleges megismételt eljárásban utasítsa el, vagy ennek hiányában kötelezze arra, hogy azt kizárólag a jogszabálysértés megállapítására korlátozott felülvizsgálati hatáskör és a felülvizsgálati kérelem keretein belül bírálja el. Az Alkotmánybíróság főtitkára az indítványozó jogi képviselőjének címzett hiánypótlási felhívásában az alábbiakra is felhívta a figyelmet, mely tájékoztatást az Alkotmánybíróság jelen végzésével is megerősít: „A bírói döntést megsemmisítő alkotmánybírósági döntés eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 360. § b) pontja alapján, ha az Alkotmánybíróság megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és a bírósági határozatot megsemmisíti, az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárási eszközét – az Alkotmánybíróság határozata alapján és a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával – a Kúria állapítja meg. Az Abtv. 43. §-a azt is kimondja, hogy a bírói döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítése következtében a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróság határozata szerint kell eljárni, ez azonban nem jelenti azt, hogy a szükség szerint lefolytatandó bírói döntés konkrét tartalmára nézve az Alkotmánybíróság a bíróság számára utasítást adhatna vagy kötelezést állapíthatna meg.”
- [15] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria ítéletében foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy a panaszos a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül. Az a tény, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné. Az Alkotmánybíróság

ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1329/2016.

